

December 2025

Geachte leden van het NSC bestuur,

Als organisaties die zich inzetten voor de bescherming van de cruciale rol die het maatschappelijk middenveld speelt in de democratische beleidsvorming, schrijven wij u om onze ernstige bezorgdheid te uiten over de nieuw opgerichte en controversiële werkgroep voor toezicht op ngo's (SWG) in de begrotingscontrole commissie (CONT) van het Europees parlement (EP). Met name de centrale rol hierin van namens uw partij verkozen europarlementslid [Dirk Gotink als co-rapporteur](#), baart ons grote zorgen. Enkele van zijn recente uitslatingen in Nederlandse en andere media over de nieuwe SWG zijn uiterst schadelijk voor precies het goede bestuur waar de NSC voor zegt te ijveren.

Het afgelopen jaar hebben de Europese Volkspartij (EVP) - waar NSC lid van is - en extreemrechtse [fracties](#) in het Parlement zich schuldig gemaakt aan [ongegronde aanvallen op ngo's](#), waardoor een sfeer van georchestreerde achterdocht jegens maatschappelijke organisaties is ontstaan. Deze organisaties maken zich hard voor mensenrechten, een leefbaar milieu, gezondheid en democratie. Helaas duren de institutionele aanvallen tot op de dag van vandaag voort, ondanks het volledige [gebrek aan bewijs van enig wangedrag](#).

Tijdens de kwijtingsprocedure van vorig jaar heeft de CONT-commissie tientallen subsidieovereenkomsten met ngo's onder de loep genomen en vragen gesteld aan de eurocommissaris voor Begroting en aan de verantwoordelijke diensten van de Commissie. Ondanks deze uitgebreide inspanningen zijn er geen bevindingen geweest van misbruik van EU-middelen, overtreding van regels of wanbeheer.

Ook de Europese Rekenkamer heeft dit onderwerp uitgebreid onderzocht in het kader van haar speciale verslag "*Transparantie van EU-financiering aan ngo's*". In het verslag zijn geen onregelmatigheden, financiële onregelmatigheden of misbruik van EU-middelen door ngo's geconstateerd.

De heer Gotink is sinds ruim een jaar een [van de politieke woordvoerders op EU-niveau geworden](#) van "een heksenjacht" op organisaties die een grote bijdrage leveren aan het politiek debat en die het functioneren van de EU instanties met kritische blik volgen. Verscheidene onafhankelijke Europese journalisten van [Follow The Money](#) en [Politico](#) hebben onderzoek gedaan naar deze kwestie en geconstateerd dat de aanvallen ongefundeerd zijn. Ook het Nederlandse TV-programma Medialogica dat het werk van media en journalisten kritisch onderzoekt, maakte afgelopen zomer [een documentaire](#) waarin de uitslatingen van de heer Gotink overtuigend werden weerlegd.

Een groot aantal groepen hebben democratische politici in het EP opgeroepen om de SWG te boycotten zodat het Europees Parlement "zijn verbintenis tot gevestigde democratische procedures en steun voor het maatschappelijk middenveld zou nakomen". Deze oproep kreeg gehoor: zeker drie politieke groepen (S&D, Greens, The Left en een deel van het liberale Renew) hebben inderdaad vorige week tijdens de eerste zitting van de SWG

aangekondigd niet aan het politieke theater mee te willen doen.

Eenzelfde houding verwachten wij van een partij die de democratie, de rechtsstaat en goed bestuur hoog in het vaandel heeft staan. Zo staat er in het NSC-document '[Grondgedachten & Uitgangspunten van Nieuw Sociaal Contract](#)' onder 'Goed bestuur' enkele punten waar wij ons als NGOs goed in kunnen vinden: "Er zitten weeffouten in ons bestuursstelsel, waardoor we verkeerde besluiten nemen, problemen te lang onopgemerkt blijven, de regering slecht gecontroleerd kan worden en de (grond)rechten van burgers onvoldoende beschermd zijn."

In zijn boek 'Een nieuw sociaal contract' (2021) deed NSC oprichter Pieter Omtzigt een aantal concrete voorstellen met als doel om 'de relatie tussen samenleving en overheid te herstellen en om het handelen van de overheid beter te richten op het algemeen belang en waar nodig te corrigeren. Als de besluitvormingsstructuur en de rechtsbescherming niet op orde zijn, dan kloppen ook de besluiten niet en zijn we niet in staat om de crisis op te lossen. Dit is een werk dat vele jaren gaat kosten, maar het is de enige weg uit de bestaande crisispolitiek'.

Inderdaad bestaan er op EU-niveau behoorlijk wat weeffouten. Sterker nog: het reeds lang bestaande ongelijke speelveld tussen private bedrijfsbelangen verdedigd door allerlei lobbygroepen enerzijds en het algemeen belang verdedigd door NGOs anderzijds, is vandaag fors ongelijker geworden. Er is sprake van [een ware dereguleringsgolf](#) in Brussel waarbij bestaande EU-wetgeving ter bescherming van mens en milieu wordt teruggedraaid of afgeschaft.

NSC schrijft dat "telkens de vraag gesteld moeten worden of er voldoende balans is tussen de rol van de overheid en de kracht van burgers en het maatschappelijke middenveld in de samenleving". Die balans is op EU-niveau [de facto volstrekt afwezig](#) en nog meent de heer Gotink het nodig om de noodzakelijk en de Europees [wettelijk verankerde rol van NGOs](#) (artikel 2 van het Europees Verdrag) in een verdacht daglicht te moeten stellen.

Uiteraard is er democratische controle nodig op EU-subsidies aan het maatschappelijk middenveld. En die is er ook. Maar als het EP ngo's of andere eindbegunstigden van EU-middelen verder wil controleren, beschikt het over bestaande instrumenten en procedures om dat te doen. De [dubieuze SWG](#) waarvan de heer Gotink rapporteur is, dreigt net inbreuk te maken op de legitieme, op de Europese Verdrag gebaseerde kwijtingsprocedure. De SWG dreigt tevens verdere aanvallen op het maatschappelijk middenveld te institutionaliseren en extreemrechtse desinformatie aan te wakkeren.

Wij staan uiteraard volledig achter inspanningen om de transparantie en verantwoordingsplicht te verbeteren voor alle begunstigden van EU-middelen, ongeacht of deze rechtstreeks door de Europese Commissie of door de lidstaten via gedeeld beheer worden beheerd. Wij zijn ook van mening dat het Europees Parlement essentiële institutionele democratische controlebevoegdheden heeft – en moet uitoefenen –, onder meer via de op het Verdrag gebaseerde kwijtingsprocedure voor de begroting.

Wij roepen u als NSC-bestuur op om de partij terug te trekken uit deze feitenloze,

Trumpiaanse heksenjacht op maatschappelijke organisaties, en nodigen u uit met ons het gesprek aan te gaan.

Wij kijken uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groeten,

Hans van Scharen, Nina Holland en Olivier Hoedeman - Corporate Europe
Observatory, Brussel
Lousewies van der Laan - Transparency International Nederland
Sijas Akkerman - Natuur en Milieufederatie Noord-Holland
Rob Buurman - Fair Resource Foundation